

Božič - polnočnica
Pirniče, 24. december 2018
»Božični simboli«

Dragi bratje in sestre!

V času adventa smo letos razmišljali o simboličnem pomenu posameznih sveč na adventnem vencu. Spoznali smo, da prva pomeni upanje, druga mir, tretja veselje in zadnja, četrta ljubezen. Tudi sam spomin Gospodovega rojstva, ljudje praznujemo z vrsto simbolnih dejanj in predmetov, ki nam, v kolikor nam jih nihče ne razloži, ne povedo ničesar in ostanejo zgolj prazna tradicija, ki ostaja sama sebi namen. Zato mi dovolite, da poskusim nocoj vsaj z nekaj besedami opisati osnovno sporočilo nekaterih božičnih izročil, da bomo vedeli zakaj sploh jih postavljamo in o čem nam govorijo.

Osrednji simbol božične skrivnosti so jaslice. Leta 1223 jih je prvi postavil sveti Frančišek Asiški. V gozdu pri kraju Greccio v Umbriji je v votlino postavil jasli, k njim privezal vola in osla, nad njimi pa si je postavil oltar, kjer je imel polnočnico. Želel je namreč, da bi s svojimi sobrati na kar najbolj objektivno, konkreten način začutil, po eni strani revščino in zapuščenost, po drugi pa pristnost in neizumetničenost družbe v katero se je rodil naš odrešenik. Na Slovenskem so prve jaslice postavili leta 1644 v jezuitski cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani. Iz jezuitskih cerkva so se jaslice širile v druge cerkve in od tam v hiše plemičev, v 18. stoletju še v meščanske in na začetku 19. stoletja tudi v kmečke domove. Jaslice nam govorijo o neskončni Božji ponižnosti, v kateri se Bog skuša solidarizirati z vsakim od nas, tudi z najbolj ubogimi in zapuščenimi. Bog hoče biti blizu vsakemu človeku.

Drug, morda na videz celo bolj posveten simbol Božiča je božično drevo. Čaščenje drevesa je bilo že med poganskimi Evropejci, torej že dosti pred pojavom krščanstva, nekaj običajnega in se je ohranilo tudi po tem, ko je Evropa sprejela krščansko vero. Prav posebno mesto med drevesi sta imeli smreka in jelka, ki že s svojo pokončnostjo in mogočnostjo simbolizirata pogum, dostojanstvo, zvestobo. Ker ta drevesa ostanejo zelena tudi v najhujši zimi, ko se zdi, da je narava umrla ali vsaj zaspala, sta smreka in jelka simbol večnega življenja. Jelka, ki se bolj kot katerokoli drugo drevo odločno vzpenja proti nebu, je kot taka postala simbol združitve med nebom in zemljo, simbol srečanja med božjim in človeškim, med nebeškim in zemeljskim. Božična skrivnost nam govori ravno o tem; o srečanju med Bogom in človekom, ki se je na najeminentnejši način zgodilo ravno v Njem, ki je Bog in človek v eni osebi, v Jezusu Kristusu. Božično drevo nam torej govori o tem, da sta se na prvo božično noč v Jezusu Kristuse staknila nebesa in zemlja.

Božičnega praznovanja si ne moremo predstavljati brez lučk. Luč, svetloba igra v krščanski teologiji zelo pomembno vlogo. V drugem berilu smo danes slišali: *»Ljudstvo, ki je hodilo v temi, je zagledalo veliko luč, nad prebivalci v deželi smrtne sence je zasijala svetloba«*. Hoditi v temi ni lahko. Ob ovirah na poti, ki jih zaradi teme ne vidiš, se lahko spotakneš in padeš. V temi pravzaprav niti ne vidiš kam greš. Greš v pravo smer? Morda v napačno? V temi se navadno dogajajo slabe reči: na človeka preži vrsta nevarnosti, zato se ljudje teme navadno bojimo. Luč, ki razsvetli temo je zato več kot dobrodošla.

Z Jezusom, z njegovim naukom in sporočilom - pravimo mu evangelij - je luč posvetila tudi v temo naših življenj. Zdaj vemo, kam smo namenjeni, kje je cilj in katera pot vodi do njega. Jezus je luč, ki osvetljuje našo pot, da se nimamo česa bati; Luč resnice, ker, v kolikor živimo skladno z njegovim učenjem, nimamo česa skrivati. Z Jezusom, ki sveti nad nami smo varni. Zato so, bratje in sestre, lučke, ki povzdigujejo naše praznovanje božiča, povsem na mestu. Niso kič, ampak naša tiha izpoved vere, da z Jezusovim rojstvom na svet prihaja luč, ki nas osvobaja nevednosti in strahu.

Naj ob koncu spregovorim še o enem simbolu, ki, vsaj včasih je bilo tako, ne sme manjkati na praznični mizi. Gre za poprtnak ali poprtnik, ponekod mu rečejo celo župnek. To je bel, okrašen kruh, ki ga je gospodinja spekla na prvi sveti večer, ga dala na sredjo mize in ga pokrila s prtom. Od tod mu ime. Tam je bil vse tri svete večere, med tem, ko so domači ob njem molili ter kadili in kropili svoj dom. Na praznik svetih treh kraljev ga je gospodinja narezala in to tako, da je vsak član družine, pa ne le ljudje, pač pa tudi vse živali, dobil svoj konček pogače. Simbolika tega kruha je mnogoznačna: najprej nas spominja na ta, da Jezus sam kruh za življenje sveta, ki prihaja iz nebes. Po drugi strani pa to, da ga dobijo vsi člani družine kaže, da nas kruh povezuje v eno, da spadamo skupaj, kakor spadajo skupaj vsi kosi ene same pogače.

Naj vam, ob koncu tega razmišljanja, dragi bratje in sestre, zaželim, da vse to, kar božično praznovanje simbolično pomeni, napolnjevalo tudi vaša življenja: najprej iskreno hvaležnost za to, da nas Bog ni pustil samih ampak nas po svojem Sinu Jezusu vedno znova obiskuje, nas uči in razsvetljuje; potem, da bi začutili, da smo z Njim varni in se, koliko živimo skladno z njegovim učenjem, nimamo česa bati. In končno, da bi začutili, kako nas Jezus, ki prihaja med nas, da nasiti našo lakoto po Bogu, povezuje v eno družino, kjer smo sicer različni med seboj, pa vendar vsi skupaj bratje in sestre med seboj. Amen.